

Waraka ka Waebraniya

Mwanzo

Eyi waraka-yi yandikiwa ipate iwape nguvu wenye kwamini wakati wa tafauti. Ikolota kuwa Insa Almasihi ndi bora pakulu koliko piya wengine, na katenda piya vikisakikana ipate atipereke ka Mwenyezimungu.

Wandikiriwa Mayahudi wakifulatanga Insa ipate warifunde vinu viripo nkati ya dini yawo (vinu kamba-vi: kutenda kafara, walongozi wa dini, na Nyumba Takatifu) na tabiya ya kuinshi mainsha mapya nkati ya kunfulata Insa. Eyi Waraka-yi itolotera kuwa Mwenye Insa Almasihi kweli-kwelini ndi nlongozi wa dini wa mana, na ndi awere kafara kamili ilaviwe mara moja basi, kwa daima milele, ipate itombore kifungo ca dambi zetu. Iye kamilifu na atenda vyaasaka Mwenyezimungu. Aasakurikana tena munu mwengine wakutivusha na átipa mainsha a milele.

Mwana wa Mwenyezimungu nkulu pakulu

¹ Mida-na-midada, Mwenyezimungu kâsowera na wababu zetu mara nyingi zawenye, kwa namuna nyingi zawenye, julu ya minabii. ² Fala sambu, suku za mwinsho-zi, kasowera nofwe julu ya Mwanawe, aturiwe na Mwenyezimungu kuwa mwenyé irati wa vinu piya, na iye ndi ire julu yake Mwenyezimungu ombire vinu piya. ³ Mwana-yo ndi nlangaza wa utukufu

wa Mwenyezimungu, na atolotera kweli-kwelini vyaari Mwenyezimungu. Vinu piya mulumwengu-mu viwankwikala kwa uwezo wa ámuri zake. Bandi yakutimiza kazi yake yakuswafi madambi, kekala nkono-nriro wa Mwenye Nkulu mbinguni, ⁴ kwa kuwa kantula kuwa bora pakulu sana zaida ya malaika, kamba zina raritire rakuwa na mamulaka pakulu zaida ya mazina a malaika.

⁵ Ndi kweli konta Mwenyezimungu tangu aanamwambira laika wake mmojawapo javi*:

“Uwe kuwa mwanangu,
omi rero nanza kuwa wawayo.”

Na tena, aanamwambira laika mmojawapo javi†:

“Omi nukuja kuwa Baba wako
na uwe ukuja kuwa mwanangu.”

⁶ Visitoshe Mwenyezimungu, paawere tayari kumpereka Mwanawe ntanzi‡ mulumwengu-mu, kaamba§:

“Piya malaika wa Mwenyezimungu
wamwabudu.”

⁷ Kuhusu malaika kaamba javi*:

* **1:5** Ona 2 Samuweli 7:14; Zaburi 2:7. † **1:5** Ona 2 Samuweli 7:14. ‡ **1:6** Ntanzi akiwa nriti wa vinu piya vya wawaye. § **1:6** Ona Kumbukumbu 32:43. * **1:7** Ona Zaburi 104:4.

“Mwenyezimungu awatenda malaika wawe
kamba mepo,
watumisi wake wawe kamba malulimi a moto.”

⁸ Fala kuhusu Mwanawe, akwamba javi†:

“Uwe Mwenyezimungu, útawala daima milele.
Úwatawala wanu muufalume wako kwa shariya.
⁹ Kwankupenda ukamilifu na wankukukima
ubaya.
Kwa javyo, omi Mwenyezimungu, Nlungu wako,
nukumiminirani mafuta a radi
pakulu koliko wenziwo piya.”

¹⁰ Mwenyezimungu kamwambira Mwanawe
tena‡:

“Mwenye, tangu mwanzo,
uwe ndi uturire aluserusu ya duniya,
na kwa makono ako kumba bingu piya.
¹¹ Evyo piya-vyo vílainika, fala uwe kuwapo daima.
Avija kufāi kinu, kamba nguwo zakupapuka.
¹² Kamba zubāu ya mida, ndi vyauja kukunja,
kamba munu vyaaluriza nguwo, uwapindula.
Fala uwe ndi nowe wa daima,
kuinshi kwako akuna mwinsho.”

¹³ Mwenyezimungu laikani wamwambire suku
moja javi§:

“Ikala mahala bora-pa upande wangu wa nkono
nriri-wu,

† **1:8** Ona Zaburi 45:6,7. ‡ **1:10** Ona Zaburi 102:25-27. § **1:13**
Ona Zaburi 110:1.

mpaka maaduwi wako niwature kumaulu kwako”?

Malaika-wo wa kinani? ¹⁴ Piya-wo siroho zintumika Mwenyezimungu na awaperekiwe kuwasaidiya wanu waja kuvushiwa?

2

Nafasi ulu yakuvushiwa

¹ Ndimana, tijuzi titengemane tifulate pakulu vyatisikira ipate tisipoteye. ² Kamana habari zereziwe na malaika zoloka, watúpa shariya onse na wabishi wapata hukumu iwajúzure ³ Kwa javyo, futi ofwe ikiwa atiyeriwa tisaka kunusurikaja na kuvushiwa kukulu-ko? Kuvushiwa-ko ndi kwanzire kwereziwa na Mwenye mwaneyewe, ikisa wasikire watakikisha kuwa kweli. ⁴ Mwenyezimungu neye novyo ázidi kwakikisha kuwa habari-zo zakweli julu ya alama, matajabisa, maajuza a uwezo jisijisi, na julu yakutisusira uwezo wa Roho Takatifu, sawa-sawa na vyaasaka mwaneyewe.

Insa Almasihi áfungula njira tivushiwe

⁵ Mwenyezimungu aawapere malaika uwezo wakutawala ulumwengu mupya* watamba-wu. ⁶ Fala mMandiko Matakatifu mamojawapo† kalavya ushahidi javi:

“Yarabi Mwenyezimungu,
binadamu nani wakummwaza?

* **2:5** Ulumwengu mupya ndi namuna nyengine zawaja kuinshi wenye kuvushiwa na Insa. † **2:6** Zaburi 8:4-6.

Binadamu akuyeri kakinani?

⁷ Kuntula utoto aba kawa sini ya malaika, kunkonga lemba ra utukufu na inshima,

⁸ kutula piya sini ya kumaulu kwake.”

Sambi, payambiwa kuwa “kutula piya sini yake”, mana ake ndi kuwa acipo anta kimoja saciri sini yake.

Fala sambi-pa wanu atiri kuwawona piya sini yake.

⁹ Ila tankummona iye kuwa, kwa wakati aba, kâturiwa utoto koliko malaika. Iye Insa ndi ayerere kifo, julu ya rehema ya Mwenyezimungu, kwa ajili ya wanu piya. Ingawa kâturiwa utoto, fala sambi-pa, kwa sababu ya kutabika ka kifo, iye kakongiwa lemba ra utukufu na swifa!

¹⁰ Kamana iwapo shariya kuwa Mwenyezimungu, mwenyé vinu piya na mwenyé kumba piya, aje nawo wafulati wengi wawe upande wa utukufu wake. Katenda javyo julu ya kuntenza Insa, awalóngoza wanu kuwavusha, awe kamilifu julu ya kutabika. ¹¹ Kamana ire atakátifu, na ware watakatífiwa, walawirira ka Baba mmoja. Ndimana Insa aawona haya kuweta “wanduzangu”, ¹² kamba vyayambiwe mMandiko‡:

“Níwerezá baina vyautendanga uwe wanduzangu. Nukwimba nukukusifu mbere ya wanu wako.”

¹³ Mmandiko mengine, iye kaamba javi§:

‡ 2:12 Ona Zaburi 22:22. § 2:13 Ona Izaya 8:17.

“Omi níntumaini Mwenyezimungu.”

Ikisa kaamba tena:

“Niwa epa, na ware Mwenyezimungu
waunaminire kuwasunga,
ewo wawa kamba wanangu.”

¹⁴ Sambu, ware wetiwe wanawe na Insa, kwa kuwa ewo binadamu*, iye mwananyewe kâlawirira kwa namuna moja ipate julu ya kifo cake, anshinde ire ári na uwezo wa kifo, Ibilisi. ¹⁵ Kwa namuna-yo, piya wákiwa watwana kwa milele kwa sababu ya kopa kufwa, Insa kawanusuru. ¹⁶ Kamana vikwijiwikana kuwa aajire kuwasaidiya malaika, ila kâja kusaidiya ujukulu wa Iburahima. ¹⁷ Ndimana neye akijuzi awe sawa-sawa na wanduze kwa kila namuna, ipate awe nlongozi nkulu wa dini wakuwa ndi mwenyé huruma na mwaminifu. Kwa namuna-yo, antumike Mwenyezimungu, iye mwananyewe awe kafara, ipate madambi a wanu aswamiwe. ¹⁸ Kamana, kwa kuwa katabika julu ya kushetwaniwa, iye kanawo uwezo wa kuwasaidiya ware wenye kushetwaniwa.

3

Insa ndi nkulu zaida ya Musa

¹ Kwa javyo umwe, wanduzangu watakatifu, wenzangu titiwe mbinguni, akuyerini Insa. Iye ndi walii na nlongozi wetu nkulu wa dini yatiri kwereza-yi. ² Kamba Musa vyaákiwa mwaminifu

* **2:14** Kigeregu: “wanawo nyama na damu”.

na kazi yake nnyumba ya Mwenyezimungu*, na Insa ákiwa mwaminifu ka Mwenyezimungu mwenyé kuntondola. ³ Musa kasifiwa, fala Insa kawoniwa kuwa ndi wakujúzi kusifiwa pakulu zaida ya iye, kamba njengi wa nyumba vyaasifiwa pakulu koliko nyumba yawenye. ⁴ Kamana kila nyumba ítengeziwa na munu, ila atengéza vinu piya Mwenyezimungu. ⁵ Musa ákiwa ntumisi mwaminifu nnyumba ya Mwenyezimungu piya, kalavya ushahidi wa vire vikija kwereziwa mbere. ⁶ Fala Insa Almasihi mwaminifu kamba mwana, amiri wa nyumba-yo. Na nyumba-yo ndufwe, ikíwa tizídi koloka mpaka mwinsho, na hakika na kwamini nkati ya tamaa yatirindira.

Ukosofu wa kutowa kwamini

⁷ Kwa javyo, kamba vyaamba Roho Takatifu† javi:

“Rero, mukisikira shauti ya Mwenyezimungu,
⁸ myoyo yenu musitaye ugumu,
 kamba wababu zenu pawábishane nami,
 suku yawâniyerere nlanga.

⁹ Emo wababu zenu wâniyerera waniwone
 canikisaka kutenda,
 ingawa wâwona vyaniwasaidiye muda wa myaka
 arubaini.

¹⁰ Ndimana níki miwa na noco kizazi-co, níki sowera javi:

‘Daima wankukosa mmyoyo mwawo,
 wakatala kifulata njira zangu.’

* **3:2** “Nnyumba ya Mwenyezimungu” mana ake “nkati ya Mwenyezimungu”. † **3:7** Ona Zaburi 95:7-11.

¹¹ Kamba vyanílapire paníkimiwe, nikamba:
‘Awaja kwingira mahala pangu papumuzi.’ ”

¹² Wanduzangu, more-more asilawirire munu nkati yenu wakuwa na moyo mbaya wakutowa kwamini, wakulongoza kukatala kunfulata Nlungu hai. ¹³ Kwasa javyo, zidini kurimbisana myoyo kila suku sambu nopa pamwitiwe-pa, ipate asilawirire nkati yenu munu wakutaiwa moyo ngumu, wakuteseka na dambi. ¹⁴ Kamana kwamini kwetu katiwere nawo tangu mwanzo, tikizidi koloka mpaka mwinsho, tilawirira kuwa wenziwe Almasihi nkati ya kazi yake. ¹⁵ Ndi kamba vyayambiwe‡:

“Rero, mukisikira shauti ya Mwenyezimungu,
myoyo yenu musitaye ugumu,
kamba wababu zenu pawâbishane nami.”

¹⁶ Epa wasikire shauti ya Mwenyezimungu wakibishana naye ndi wepi? Kusema kweli, sipiya walongoziwe na Musa kulawa Miswiri? ¹⁷ Na ware Mwenyezimungu waakimiyane nawo muda wa myaka arubaini ndi wepi? Siware wakorire dambi, wakifwira nlanga nomo? ¹⁸ Na paalapire kuwa “awaja kwingira mahala pangu papumuzi”, waakiwamba ndi wepi? Siware watupire kauli zake? ¹⁹ Basi, tereriwa kuwa awakidirire kwingira kwa sababu ya kutowa kutumaini.

‡ **3:15** Ona Zaburi 95:7; Waebraniya 3:7.

4

¹ Kwa kuwa tanawo mpaka sambi-pa tamaa yakwingira mahala pake papumuzi, tiritunze sana-sana ipate asilawirire mmoja wenu wakusokerera kwingira nopo mahala-po.

² Kamana teréziwa Habari Ngema kamba vyawereziwe ewo*, ila ewo cawasikire aciwafaire kinu, kwa kuwatowa umoja wa kwamini cawasikire. ³ Basi, ofwe wenye kwamini tingira nopo mahala papumuzi-po, kamba vyaâmbire Mwenyezimungu javi†:

“Kamba vyanilapire nkati ya nyongo yangu:
‘Awaja kwingira mahala pangu papumuzi.’ ”

Kasowera javyo ingawa kazi yake kâtimiza tangu pawisire kumbiwa ulumwengu. ⁴ Kamana kuhusu suku yasaba, nsitari mmoja wa Mandiko‡ ukwamba javi:

“Suku yasaba Mwenyezimungu kapumula kwa kutimiza kazi zake piya.”

⁵ Usowezi mmoja nowo uwiriziwa tena:

“Awashubutu kwingira mahala pangu papumuzi.”

⁶ Kwa kuwa wanzire kwereziwa Habari Ngema awengire kwa kutowa kusikiriza, wengine wapewa nafasi yakwingira nopo mahala

* **4:2** “Ewo” ndi ware wâkiwa nlanga. † **4:3** Ona Zaburi 95:11.

‡ **4:4** Ona Mwanzo 2:2.

papumuzi-po. ⁷ Tukwijiwa kinu kamba-ci konta Mwenyezimungu katula suku nyengine, kaamba kuwa ndi suku ya “rero” pairipo nafasi yakwingira mahala papumuzi-po. Kwa myaka mingi ipitire, Mwenyezimungu kâsowera julu ya Daudi, kamba vyaamba futi:

“Rero mukisikira shauti ya Mwenyezimungu, myoyo yenu musitaye ugumu.”

⁸ Kamana inawa Yoshwa wanu-wo kawalongoza mahala papumuzi, aikibidi Mwenyezimungu kusowera tena, kutula suku nyengine. ⁹ Kwa javyo, kamba Mwenyezimungu vyaapumure suku yasaba pesire kumba ulumwengu, ingaripo nafasi ya wanu wa Mwenyezimungu kupumula. ¹⁰ Kamana mwenyé kwingira mahala papumuzi pa Mwenyezimungu ápumula kazi zake sawa-sawa vyaapumure Mwenyezimungu kazi zake.

¹¹ Basi, mahala papumuzi-po, titende juhudi tingire, ipate asiwepo wakunkuna kamba vyavi-wakunire mida, wakitowa kwingira kwa sababu ya ubishi.

¹² Kamana usemi wa Mwenyezimungu uwa nawo uhai na nguvu, unoréka pakulu kupunda jambiya yakusinja kuno na kuno. Úpitirira mpaka mmoyo, ukwawanya moyo na roho kamba jambiya vyayawanya nyama na makongolo. Ndimana usemi wa Mwenyezimungu úkidiri kwawanya mawazo meema na mabaya a mmoyo. ¹³ Aapo kiyumbe akidiri kufisa siiri mbere ya Mwenyezimungu. Kwake iye, piya viwa paweru,

awona vinu piya na maso ake. Na vitendo vyatitenda tijuzi kunjibu.

Insa atipendeleya mbere ya Mwenyezimungu

¹⁴ Sambu, kwa kuwa tanawo nkulungwa nkulu wa dini atangurire binguni, Insa, Mwana wa Mwenyezimungu, tukeni tikore makono mawiri kwamini kwetu katereze. ¹⁵ Kamana nlongozi wetu nkulu wa dini akidiri kutiwonera utungu ufuko wetu, kwa kuwa kashetwaniwa kwa namuna-zi piya kamba vyatishetwaniwa ofwe, ila iye aakorire dambi. ¹⁶ Basi, tukeni na uhakika tiwe karibu na kiti ca Mwenyezimungu, tipate huruma na rehema patisakula kusaidiwa.

5

¹ Kila nkulu wa wakulungwa wa dini ákitondoriwa nkati ya wanu, akitawaziwa ipate antumike Mwenyezimungu kwa faida ya wanu. Kazi yake íkiwa yakupereka kafara na swadaka ipate wanu wafutiwe madambi awo. ² Watikínifu na sawári makamilifu, iye ákidiri kuwawonera utungu, kwa kuwa iye mwananyewe kaveya. ³ Kwa javyo, ájuzi apereke kafara kwa madambi ake iye mwananyewe kamba vyaalavya kafara kwa madambi a wanu wengine. ⁴ Na hapana munu wakuritawaza mwananyewe cewo cakusifiwa-ci, ila akolotiwa na Mwenyezimungu kamba vyavínkunire Aruna.

§ 4:14 “Mwana wa Mwenyezimungu” ndi zina rimojawapo retiwa Insa. Rikolota kupatana kwema ka Insa na Mwenyezimungu, kamba mwana na wawaye. Eri zina-ri aisema kuwa cipita kitendo ca muka na nlume, ila kupatana kukulu ka kiroho.

⁵ Kwa namuna moja noyo, Almasihi aaritawaze iye mwaneyewe ubora wakuwa nkulungwa wa dini. Ila Mwenyezimungu kantondola, akimwambira*:

“Uwe kuwa mwanangu,
rero omi nukupongola.”

⁶ Na mahala pengine†, akwamba tena javi:

“Ukuwa nlongozi wa dini wa milele,
kamba vyaawere Melkizideki.”

⁷ Insa, mainsha ake mulumwengu-mu, akilebelanga duwa ka Mwenyezimungu, mwenyé uwezo wakunvusha nkati ya kifo. Akilebelanga kwa shauti ulu-ulu kuno akinlawa masozi. Na akisikiriziwa kwa sababu ya kunyenyekeya kwake kutenda vyaasaka Mwenyezimungu. ⁸ Ingawa ákiwa mwana, karifunda kutwii julu ya tabu zimpatire. ⁹ Na paatimize vinlazimire kutenda, kalawirira kuwa Nvushi wa milele wa piya wenye kunfulata. ¹⁰ Na Mwenyezimungu kantula kuwa nkulu wa wakulungwa wa dini, kwa namuna moja noyo kamba vyaákiwa Melkizideki.

Usase kuntumaini Insa Almasihi

¹¹ Kuhusu ewu mwaha-wu‡, tanawo vinu vingi vyawenye vyakukwerezani. Fala virigariga kukwerezani konta amusaka kwereriwa.

¹² Kamana, ingawa upita wakati mwingi,

* 5:5 Ona Zaburi 2:7. † 5:6 Ona Zaburi 110:4. ‡ 5:11
“Mwaha-wu” ndi kuwa Almasihi vyaawere nkulungwa wa dini
kamba vyaákiwa Melkizideki.

mujuzi muwe wanlimu, fala munsakula munu akufundeni vinu vyakwanza vya habari za Mwenyemizungu. Muwa kamba watoto musakula kujiji maziwa, iri hali mukijuzi murye cakurya cakukamatiwa. ¹³ Kamana ajúzi kunywa maziwa onse angari toto, ndi sejiwa cema. ¹⁴ Fala cakurya cakukamatiwa ndi cankulungwa. Kwa njira ya kufundiwa, ewo wanawo ankili yakutondola cema na kibaya.

6

¹ Kwa javyo, tase vyatanzire kurifunda kuhusu Almasihi, tukeni mbere mpaka tifikirire vyakurifunda vyakukamilika. Tisijenge tena upya aliserusu zakifulata ngano kamba ezi: cakwanza, ibidi kutubiya vitendo vyakuja na kifo, na kurimbirira kuntumaini Mwenyemizungu; ² capiri, kufunda kuhusu koza, alama ya kutubiya; catatu, kuntula munu makono; caane, kuwafufula wanu ka wafwi; na catanu, kulamuriwa ka milele. ³ Nevyo, Mwenyemizungu akisaka, títenda.

⁴ Kamana ware wasire kunkubali Insa, aapo akidiri kuwaludisira kutubiya tena upya. Ewo mara moja wâpokerera nuru ya Mwenyemizungu, wâyeza thawabu ya binguni, wâpokerera Roho Takatifu pamoja na wenziwawo. ⁵ Wâyerera wema wa usemi wa Mwenyemizungu, na wâyerera vitendo vya uwezo visaka kukuna paaja kutawala Mwenyemizungu. ⁶ Fala novyo-sivyo, wantula minyongo iye! Aapo akidiri kuwaludisira kutubiya tena, konta wankejeli baina Mwana

wa Mwenyezimungu, wangomezera tena mpaka warihukumu.

⁷ Kamana ewo wawa kamba ardhi inywa maji a nvula painya ponse. Ikiwa ardhi-yo iruwerya miti ya kuwafāi warimi, ardhi-yo ijanliiwa na Mwenyezimungu. ⁸ Fala ikiwa ardhi-yo iruwerya miti ya miwa na mbiriwiri, saifāi na karibu yakulaniwa. Ardhi-yo mwinshoni ikociwa.

⁹ Wapendani wangu, ingawa tisowera javi, titumaini kuwa umwe mwanawo vinu vyema pakulu, vyakuja na kuvushiwa. ¹⁰ Kamana Mwenyezimungu ndi mwenyé shariya, akwijiwa camutenda, na namuna vyamuwapenda wenzenu kwa zina rake, pamuwasaidiya watakatifu, na mpaka sambipa mungari kutenda novyo. ¹¹ Vitajibu pakulu kuwa umwe-po kila mmoja olote juhudi moja mpaka mwinsho, ipate muwe na uhakika wa tamaa yamurindira na imani. ¹² Nkati ya kwamini kwenu, musiwe wafuko, ila muwafulatize ware wariti tamaa julu ya kutumaini na imani.

Mwenyezimungu atimiza tamaa yake

¹³ Mwenyezimungu, paampere tamaa Iburahima, kârilapira mwanayewe kuwa atimiza tamaa yake, konta aawerepo mwengine wakunzaidi iye. ¹⁴ Iye kaamba*:

“Nilapa ka ukweli kuwa uwe nukujanliya pakulu, nukupa ujukulu mwingi wawenye.”

* **6:14** Ona Mwanzo 22:17.

15 Ndimana Iburahima, kwa kuwa akirindira na imani, tamaa ire akipata. 16 Munu paalapa, anlapira munu wakunzaidi álavya ushahidi, na kilapo ciwalavya wanu dana. 17 Basi, Mwenyezimungu kâsaka kuwa ware waja kuriti tamaa yake wejiwe kuwa aapindula vyaasemire, ndimana tamaa-yo iye kalapira. 18 Kwa javyo, julu ya vinu viwiri† savipinduriwa, (na novyo avikidirika Mwenyezimungu kulongopa), ofwe tintuwirire iye tirimbisiwa myoyo tikore makono mawiri tamaa ituriwe mbere yetu. 19 Eyo tamaa-yo iwa kamba nanga ya ngalawa, ítirimbisa myoyo isiwe na dana isaka kuwa yonse. Kamana tamaa-yo ípita papazira ya nyumba takatifu ya mbinguni, ikwingira mahala patukufu paari Mwenyezimungu. 20 Kweli, epo ndi pengire Insa, kábula ya ofwe, kwa ajili yetu. Kamba vyaawere Melkizideki, neye novyo kalawirira kuwa nku-lungwa wa dini wa daima milele.

7

Melkizideki nlongozi wa dini

1 Noyu Melkizideki-yu ákiwa nfalume wa Salemu, na ákiwa nlongozi wa dini akintumika Mwenyezimungu, Nlungu nkulu pakulu. Iye paakiludi Iburahima kuvita yakuwashinda mafalume, kasimanana naye, akinjanliya.*
2 Iburahima, vinu piya vyâapatire kuvita, kâlavya fungu rakumi, akimpa Melkizideki. Zina ra Melkizideki mana ake “nfalume wa shariya”.

† 6:18 “Vinu viwiri” ndi tamaa yaalavire Mwenyezimungu na kulapa kwake. * 7:1 Ona Mwanzo 14:17-19.

Kwa kuwa ákiwa nfalume wa Salemu, zina rake ríkiwa nawo novyo mana ake “nfalume wa usalama”. ³ Iye aawere nawo wawaye wala mamaye, wala aipo waraka ya mazina a wakinya babuze. Ejiwikane mwaka waapongoriwe wala waafwire. Ndimana akilandanisiwa Mwana wa Mwenyezimungu, kawa nlongozi wa dini wa milele.

⁴ Onani, Melkizideki vyawere munu bora pakulu! Anta Iburahima, noyo babu yetu nkulu, kâmpa fungu rakumi kwa vinu vyaawapokere maaduwi wake kuvita. ⁵ Na ujukulu wa

Lawi, ware wâpewe cewo ca ulongozi wa dini, watumiwe nTaureti kupokerera fungu rakumi ra vinu vyawakipatanga wanu waIzraeli, wanduzawo, ingawa newo novyo wákiwa ujukulu wa Iburahima. ⁶ Basi Melkizideki, ingawa

aawere wa rikolo ra Lawi, kâpokerera fungu rakumi ra Iburahima, na kânjanliya Iburahima, noyo âpokerere tamaa za Mwenyezimungu-yo.

⁷ Hapana atikina kuwa ire ajanlíya ndi bora koliko ajanlíwa. ⁸ Kwa upande wa walongozi

wa dini wa rikolo ra Lawi, wâpokerere fungu rakumi wákiwa wanadamu mwinsho wafwa. Fala upande wa Melkizideki, rîpokereriwa na munu ari hai, kamba vyaulaviwe ushahidi kuhusu iye. ⁹ Tanawo shariya ya kwamba anta Lawi,

akipokereranga fungu rakumi noyo, neye novyo kalavya fungu rakumi julu ya Iburahima, ¹⁰ kwa kuwa ákiwa mmwiri mwa Iburahima babuye, paasimanane na Melkizideki.†

† **7:10** Kusema kweli, nowo wakati-wo Lawi ákiwa saanapongoriwa.

Nlongozi mwengine wa dini, kamba Melkizideki

¹¹ Sambi, îkisakikana kazi ya walongozi wa dini wa rikolo ra Lawi ipate wanu wa Iziraeli wafulate shariya yawâpewe. Ináwa ulongozi-wo utimiza ukamilifu, singari kasakikana nlongozi wa dini wa namuna nyengine kamba Melkizideki, sairi wa namuna ya Aruna wa rikolo ra Lawi. ¹² Paatawaziwa nlongozi mwengine wa dini, ílazimu shariya neyo novyo ipinduriwe.‡ ¹³ Kamana Mwenye wetu, ambíwa mMandiko-mu, aawere wa rikolo ra Lawi, na nkati ya rikolo rake tangu aalawirire mmojawapo wakutumika cewo ca nlongozi wa dini§. ¹⁴ Aapo atikina kuwa Mwenye wetu kâlawirira kurikolo ra Yuda. Na kuhusu rikolo-ro, Musa aasowere kinu upande wa nlongozi wa dini.

¹⁵ Sambi tikwereriwa sana: kâlawirira nlongozi wa dini namuna nyengine, wakulandana na Melkizideki. ¹⁶ Iye aalawirire kuwa nlongozi wa dini kwa kufulata shariya na shuruti za kufulata na ka rikolo, ila kwa sababu ya uwezo wa mainsha ake seesa tena. ¹⁷ Kweli, Mandiko Matakatifu* akwamba:

“Uwe kuwa nlongozi wa dini wa milele kwa namuna ya Melkizideki.”

¹⁸ Basi shuruti ya mida yasiwa konta aina nguvu na aifãi kinu, ¹⁹ kamana Taureti aikikamilisha kinu. Fala sambi-pa Mwenyezimungu katisakurira

‡ **7:12** Shariya isema nani ári na haki yakuwa nlongozi wa dini.

§ **7:13** Kigeregu: “uralu”. * **7:17** Ona Zaburi 110:4.

tamaa ngema pakulu ipate julu yake tiwe pamoja naye.

²⁰ Na eyi tamaa-yi yakikishiwa kwa kilapo. Pawakitawaziwa walongozi wa dini wengine, Mwenyezimungu aalapire,²¹ fala paalawirire eyu kuwa nlongozi wa dini, Mwenyezimungu kalapa, kamwambira javi†:

“Omi Mola nîlapa, sipindula kauli yangu. Ukuwa nlongozi wa dini wa milele.”

²² Kwa sababu ya kilapo-co, Insa atipa uhakika kuwa eyi miyadi-yi ndi bora pakulu zaida ya mida.

²³ Visitoshe, mida wákiwapo walongozi wa dini wengi wakorire kazi fala mwinsho wafwa, awakidirire kuzidi kukola kazi. ²⁴ Fala Insa kankuinshi kwa milele, na kazi yake ya ulongozi wa dini saupitisanwa tena. ²⁵ Kwa javyo, iye kanawo uwezo, sambipa mpaka milele, wakuwavusha wanu wóka ka Mwenyezimungu julu yake. Kweli, iye kankuinshi daima-zi kuno akiwalebelela nowo wanu-wo.

²⁶ Basi Insa ndi nkulu wa wakulungwa wa dini wakutitendera piya visakikana vyonse. Iye takatifu, aana dambi anta mmoja wala kinu cakunyata, na katanusiwa nkati ya madambi mulumwengu-mu akituriwa mbinguni. ²⁷ Iye aari kamba walongozi wa dini wa mida, wakiperekanga kafara daima-zi, cakwanza wakitenda wapate kufutiwa madambi awo wanyewe, ikisa ka madambi a wenziwawo. Fala

† 7:21 Ona Zaburi 110:4.

ka Insa sijavyo! Iye, paaripereke mwananyewe, kalavya kafara mara moja noyo tu basi kwa daima. ²⁸ Nkati ya Taureti, wanu sawakiwa makamilifu wakitawaziwanga kuwa walongozi wa dini. Fala kauli ya kilapo, cilapiwe bandi ya Taureti, katawaziwa Mwanawe, mwenyé kukamilika daima milele.

8

Insa ndi shikarakanzi wa miyadi yanguvu pakulu

¹ Onani, kinu maalumu catiri kwamba ndi kuwa tanawo nkulungwa nkulu wa dini wa namuna-yo, ekare nkono nriri wa kiti ca Mwenye Nkulu mbinguni. ² Iye áhudumu vitakatifu nkati ya ema takatifu yakweli, saitengiwe na wanadamu, ila Mola. ³ Kila nkulungwa nkulu wa dini ákitondoriwa apereke swadaka na kafara. Ndi-mana ikilazimu neye awe nawo kinu kimojawapo cakupereka. ⁴ Insa, anawepo mulumwengu-mu, aangari kuwa nlongozi wa dini, konta kuno wawapo walongozi wa dini waperéka kafara na swadaka, kamba vyaishurutisa Taureti. ⁵ Kazi zawatenda ewo nfano tu basi au kinviri ca kazi zitendiwa mbinguni. Kwa sababu ya javyo, Musa paawere tayari kujenga ema ya miyadi ya kupatana, kâmbiriwa na Mwenyezimungu javi: “More-more, utende sawa-sawa kamba nfano vyawoloteriwe kumwango.”

⁶ Fala sambipa, Insa kagabiziwa kazi bora pakulu koliko wakulungwa wa dini wa mida, kwa kuwa iye ndi mwenyé kupatanisa kwa miyadi bora pakulu ya kupatana. Ndi javyo konta

miyadi-yo yanawo tamaa bora pakulu. ⁷ Kamana miyadi ya kupatana yakwanza, ínawa íkamilika, aikisakikana kutula miyadi myengine ya kupatana kapiri.

⁸ Fala mMandiko Matakatifu*, Mwenyezimungu áwasutumu wanu wake javi:

“Wakati uwa karibu wanija kutula miyadi mipya ya kupatana, na wanu wa Iziraeli pamoja na wanu wa rikolo ra Yuda.

⁹ Eyo miyadi mipya-yo aija kuwa kamba yanituriire mida na wababu zawo, paníwalongoze sana-sana, nikiwalavya Miswiri. Ewo awafulate kamba vyaikisaka miyadi-yo, ndimana awaniyerire, amba ndi Mola.

¹⁰ Basi, eyo ndi miyadi yaníja kutula na wanu wa Iziraeli bandi ya nozo suku-zo,

amba ndi Mola. Shariya zangu nitula nkati ya mawazo awo, nikwandika mmyoyo mwawo.

Omi nukuwa Nlungu wawo, newo wakuwa wanu wangu.

¹¹ Aashubutu munu kufundana na mwenziwe wala kufundana na nduye, kumwambira: ‘Mwijiwe Mola’, konta piya-wo wakuja kunijiwa, ntoto kamba nkulu.

¹² Nukuja kuwatendera huruma, kuswamii makosa awo, madambi awo sishubutu kukumbukira tena.”

* **8:8** Ona Yeremiya 31:31-34.

¹³ Mwenyezimungu paambire miyadi mipya, miyadi yakwanza katula kuwa yuluvala. Na kinu culuvare na cisire ciwa karibu yakwasiwa kutu-miriwa.

9

Miyadi mipya kwa damu ya Insa

¹ Sambu, kwa kutimiza miyadi yakwanza, wanu wakijuzi wantukuze Mwenyezimungu kwa kufulata shariya zituriwe. Na wakiwa nawo novyo mahala patakatifu mulumwengu-mu, ² Ema Takatifu itengiwa. Ikiwa na misana miwiri. Nsana wakwanza wakwingirira ukitiwa “Mahala Patakatifu”. Nkati-mo mukiwa kandiyeru, meza, pamoja na mikate takatifu*. ³ Noyo ema-yo nkati-mo ilumuriwa na pazira. Nkati ya pazira-yo, nsana mwengine ukitiwa “Mahala Patakatifu Pakulu”. ⁴ Nopo ndi paukiwa uralu wakupambiwa na oru, na “Kashoti ya Miyadi” upande piya wakupambiwa na oru. Nkashoti-mo cikiwapo kiyungu ca oru citaiwa manā, ngombo ya Aruna yaāsipuse Mwenyezimungu, pamoja na maluwawo mawiri a mawe andikiwe amuri za Mwenyezimungu. ⁵ Julu ya kashoti-yo, vituriwa nfano viyumbe vya utukufu. Mbawa zawo zakukunjuka zifinika mahala Mwenyezimungu pakiswamii madambi. Kuhusu novi vinu-vi, aipo nafasi sambu-pa yakwerezwa piya.

⁶ Piya-vi pavitengeziwe sana-sana, walongozi wa dini wakingiranga nsana wakwanza wa ema†

* **9:2** Mikate takatifu ikilaviwanga swadaka ka Mwenyezimungu.

† **9:6** “Nsana wakwanza wa ema” ndi “Mahala Patakatifu”.

wakitenda kazi zawo. ⁷ Fala nsana wapiri wa ema‡, nkulu wa wakulungwa wa dini iye tu basi ndi akingira. Visitoshe, akingira kila mwaka mara moja basi, akisukula damu ya kafara akapereke ka Mwenyezimungu, anlebele aswamii madambi ake na madambi awakorire wanu kwa sababu ya kutikina. ⁸ Kwa piya-vi, Roho Takatifu átolotera kuwa, íkiwa ema ya miyadi ya mida ingari kutumika, ilanda kuwa njira yúka Mahala Patakatifu Pakulu ainafunguriwa. ⁹ Piya-vi kinyume, namuna yakutifunda vinu vya faida rero-vi. Mana ake ndi kuwa swadaka na kafara za manyama zikilaviwanga ka Mwenyezimungu zire azikidirire kukamilisha myoyo ya wanu wakilavyanga kafara wawenye-wo. ¹⁰ Ezi kafara na swadaka zitendiwa-zi zishugulikira vinu vya mwiri basi, kwa nfano, namuna ya kurya, kunywa, na zakuriswafi. Zitumika mpaka Mwenyezimungu paasaka kutula namuna nyipya za kuinshi.

¹¹ Fala Almasihi, paalawirire kuwa nkulu wa wakulungwa wa dini kuwa atipe vyema vyaa-jisire, iye kawa ema bora pakulu na yakukamilika kupunda ikiwepo mulumwengu-mu. Ema-yo aitendiwe na wanadamu, mana ake siyo ya mulumwengu-mu. ¹² Iye, pengire mara moja tu basi kwa milele Mahala Patakatifu Pakulu, aasukure damu ya mbuzi wala ya ng'ombe ila kásukula damu yake iye mwaneyewe, apate kutombola milele. ¹³ Mida wanu wacafu miri yawo ikiswafiwa julu ya kutawanyika damu ya mbuzi au ya ng'ombe, na kúpakiwa rivu ra mwana wa

‡ 9:7 “Nsana wapiri wa ema” ndi “Mahala Patakatifu Pakulu”.

ng'ombe wakociwa. ¹⁴ Kwa javyo, futi damu ya Almasihi aizidi kutiswafi? Iye, julu ya Roho wa milele, karipereka mwaneyewe kawa kafara kamili saina baka ka Mwenyezimungu. Damu yake itiswafi myoyo yetu, tase vitendo vitilongoza kukifo, ipate tintumike Nlungu hai.

¹⁵ Kwa javyo, Insa Almasihi ndi mwenyé kupatanisa kwa miyadi mipya, ipate irati ya milele Mwenyezimungu yaawapere tamaa ware watororiwe wapate. Iwapo eyi nafasi-yi konta madambi awo awakorire wakati wa miyadi ya mida womboriwa na kifo ca Almasihi. ¹⁶ Sambu, miyadi yakupatana yaaturire Mwenyezimungu iwa kamba waraka yakuritisa. Upane wa noyi waraka-yi, ikibidi kwakikishiwa mwenyé kwandika-yo kuwa kafwa. ¹⁷ Kweli, waraka yakuritisa aina faida ikiwa andike-yo angari hai, fala bandi ya kufwa andike, waraka-yo yanawo faida. ¹⁸ Ndimana ikibidi kuwa ciwepo kifo kimojawapo ipate miyadi iwe na faida. Anta miyadi yakwanza, noyo aitumike bila kutawanyika damu. ¹⁹ Mmiyadi yakwanza, Musa pesire kuwambira wanu piya amuri ya nTaureti, katumira minyani ya husopo yakufungiwa na luzi reundu, katwala damu ya ng'ombe na ya mbuzi. Ikisa akisulusa na maji, akisasanyira kitabu ca Taureti pamoja na wanu piya, ²⁰ akambaŒ: “Eyi ndi damu ya miyadi yaaturire Mwenyezimungu kwenu umwe.” ²¹ Na ema ya miyadi-yo, pamoja na piya vinu viki-tumiriwa nkati yakuntukuza Mwenyezimungu, Musa kâsasanyira novyo damu. ²² Basi, Taureti

ikilazimisha kiyasi ca vinu piya viswafiwe julu ya kutawanyika damu. Na ikiwa damu aitawanyike, akupo kuswamiiwa dambi.

²³ Sambu, ikibidi kuwa vyombo vikitumiriwa kuntuza Mwenyezimungu viswafiwe julu ya namuna-yi. Fala evyo mifano tu basi ya vinu vyakweli viri mbinguni. Ndimana vinu vyakweli mbinguni vishurutisa kafara ya faida bora pakulu. ²⁴ Kamana Almasihi engire Mahala Patakatifu pakutendiwa na makono a wanadamu, engire pakulandaniwa nfanu tu basi wa mahala pakweli. Aiwere javyo! Kêngira mbinguni kawenye, mbere ya Mwenyezimungu, kutitendera fadili ofwe. ²⁵ Na engire kurilavya kafara mara nyingi, kamba nkulungwa wa dini wa Mayahudi vyakingiranga Mahala Patakatifu Pakulu kila mwaka, na damu sairi yake. ²⁶ Inawa javyo, Almasihi akijuzi atabike mara nyingi zawenye tangu kumbiwa ka ulumwengu. Kwasa javyo, epa utimiziwa wakati wa mida, ufika wakati wa sambu-wu, iye kolotiwa kwa kuripereka kufwa mara moja tu basi kwa milele, alavye mizigo ya dambi. ²⁷ Piya wanu ituriwa wafwe mara moja tu basi, ikisa waje walamuriwe na Mwenyezimungu. ²⁸ Kwa javyo Almasihi, neye novyo kâripereka mara moja kuwa kafara alavye dambi za wanu wengi. Ikisa, akúja kwisuka mulumwengu mara yapiri, fala eyo mara-yo, anzima yake siyo kulavya dambi, ila kuwavusha wanu wari kunrindira iye.

10

¹ Kwa kifulata Taureti, wanu wakisaka

kuka karibu ya Mwenyezimungu kuntukuza wakilavya kafara daima-zi kila mwaka. Fala Taureti tangu-tangu aiwere na uwezo wa kuwaswafi wanu-wo. ² Ináwa nowo wanu-wo kweli-kwelini waswafiwa nfululu, awangari kurifahamu tena kuwa na madambi, ndimana singari isakikana kuludira tena kutenda kafara, sinovyoy? ³ Fala kusema kweli, nozo kafara-zo zankuwatenza wanu kukumbukira dambi zawo kila mwaka. ⁴ Konta damu ya ng'ombe na ya mbuzi aina uwezo wa kulavya dambi.

⁵ Kwa javyo, Almasihi, pengire mulumwengu-mu, kasema ka Mwenyezimungu*:

“Ausakire kafara wala swadaka,
ila kunitengeza mwiri.

⁶ Azukwajibu kafara za nyama wakociwa,
wala swadaka ipate uswamii madambi.”

⁷ Ikisa Almasihi kamwambira Mwenyezimungu:

“He Mwenyezimungu, niwa epa kutimiza nafsi
yako,
kamba vyavyandikiwe kuhusu omi nkitabu ca
Mandiko.”

⁸ Basi Almasihi, bandi yakusema:

“Ausakire na azukwajibu kafara za manyama
wakociwa,
wala swadaka zakulaviwa kupata kuswamiiwa
madambi”

* **10:5** Ona Zaburi 40:6-8.

(ingawa ezi kafara-zi zilazimishiwa nkati ya Taureti), ⁹ kamwambira Mwenyezimungu: “Niwa epa kutimiza nafsi yako.” Basi, Almasihi kafuja miyadi ya mida† katula miyadi yapiri‡. ¹⁰ Kwa noyo nafsi-yo, julu ya swadaka ya mwiri wa Insa Almasihi mara moja kwa milele, ofwe titakati-fiwa.

¹¹ Kila nlongozi wa dini awahudumu Mayahudi kila suku ákikola kazi, ákipereka kafara namuna moja noyo mara nyingi zawenye. ¹² Falakini Almasihi kârilavya iye mwaneyewe akiripereka kuwa kafara kwa mara moja noyo tu basi, kafara-yo ífâi milele. Ikisa kekala mahala bora pakulu, upande wa nkono nrero wa Mwenyezimungu. § ¹³ Tangu nopo kankurinda mpaka Mwenyezimungu awature maadui wake kumaulu kwake.* ¹⁴ Basi iye, kwa kuripereka mara moja noyo tu basi, ware waawatenza utakatifu kawatula ukamilifu kwa milele. ¹⁵ Na kinu-ci Roho Takatifu neye katakikisha, kanza kutereza usemi wa Mola asema javi†:

¹⁶ “Bandi ya nozo suku-zo, eyi ndi miyadi yaníja kuwaturira ewo,
 amba ndi Mola.
 Shariya zangu nitula mmyoyo mwawo,
 nikwandika nkati ya mawazo awo.”

¹⁷ Ikisa kaamba javi‡:

† **10:9** Kafuja miyadi ya mida pamoja na tabiya yakulavya kafara-yo. ‡ **10:9** “Miyadi yapiri” ndi kafara nyipya ya Insa mwaneyewe. § **10:12** Ona Zaburi 110:1. * **10:13** Ona Zaburi 110:1. † **10:15** Ona Yereimiya 31:33. ‡ **10:17** Ona Yereimiya 31:34.

“Madambi awo na makosa awo sishubutu kukumbukira tena.”

¹⁸ Onani, madambi-yo paaswamiiwe, aisakikana tena swadaka nyengine yakufuta.

Tukeni tiwe karibu ya Mwenyezimungu

¹⁹ Sambu, wanduzangu, tanawo uhakika wakwingira Mahala Patakatifu Pakulu julu ya damu ya Insa, ²⁰ njira nyipya ya uhai katifungurira julu ya kupapula pazira paapereke mwiri wake.

²¹ Ndi kweli novyo kuwa tanawo nlongozi wa dini nkulu pakulu, amiri wa nyumba ya Mwenyezimungu mbinguni. ²² Kwa javyo, tukeni tiwe karibu ya Mwenyezimungu na myoyo ya ukweli na kwamini nfululu, tiwe na myoyo yakosiwa fahamu mbaya na miri yetu yakoziwa na maji swafi. ²³ Tamaa yatereziwe, tukeni tizidi kutumaini bila dana, konta Mwenyezimungu alavire tamaa mwaminifu.

²⁴ Tukeni tiwaze namuna zakushongana pendo na vitendo vyema. ²⁵ Tisitowe, kamba tabiya za wanu wamojawapo, kuka kujumana na wenzetu kujamati. Kwasa javyo, tukeni tirimbisane myoyo kila mara, konta mukwijiwa kuwa suku ya Kiyama iwa karibu.

²⁶ Kamana bandi yakwereriwa ukweli sana-sana na kukubali, tikilangela kuzidi kukola dambi, basi aipo kafara anta moja yakufai kutiswamii madambi. ²⁷ Ila ka wabishi, ciwabakire kinu kimoja basi, kurindira na wofi nkulu hukumu ya Mwenyezimungu na kulungula moto mwingi wakofya. ²⁸ Mida munu akikatala kifulata Taureti yesusiriwe Musa,

wakilawirira mashahidi wawiri wakwakikisha kuwa kakosa akihukumiwa kifo, aakiwoneriwa utungu. ²⁹ Fikirini ndi hukumuni ulu iwapata wanu wakunkejeli Mwana wa Mwenyezimungu! Ware sawatula ubora damu ya Insa yakwakikisha miyadi ya kupatana iswamii dambi yake! Novyo, wakejeli damu ya miyadi itiswafire, na wafezeyi Roho Takatifu atolotera rehema! ³⁰ Kamana tikwijiwa kuwa Mwenyezimungu nkati ya Mandiko Matakatifu§ kaamba javi:

“Kuriripira kwangu; omi niriripirira.”

Na mahala pengine mMandiko, yandikiwa javi:
“Mola awalamura wanu wake.”

³¹ Kugwirira makono mwa Nlungu hai ndi kinu cakofya pakulu!

³² Wazani suku zipitire bandi yakupata nuru ya Mwenyezimungu, muhitamili tabu nyingi zawenye. ³³ Umwe kati yenu, wamojawapo watukaniwa pawanu na watabishiwa, na wengine wakisanganyika na watabishiwe ware, newo novyo watabika. ³⁴ Mutabika pamoja na wafungwa, na pavitwariwe vinu vyenu piya, muhitamili hasara na furaha, kwa kuwa mukijiwa kuwa mukuja kupata vyema pakulu vyakuwepo daima. ³⁵ Basi, musase kurimba moyo konta kukujisirani tuzo rikulu. ³⁶ Kamana mujuzi muhitamili kwa imani mutimize nafsi ya Mwenyezimungu, ipate mupokerere vire vyaakupereni tamaa. ³⁷ Conta mMandiko*,

§ **10:30** Ona Kumbukumbu 32:35-36. * **10:37** Ona Habakuki 2:3.

Mwenyezimungu akwamba:

“Ubaki wakati aba futi wakuja ire akirindiriwa,
aakáwa.

³⁸ Fala kamilifu wangu áinshi julu ya kwamini†.
Saanihitamili, siri radi naye.”

³⁹ Ofwe atiri kamba ware sawahitamili wakupoteya, ila tintumaini Mwenyezimungu, ndimana tivushiwa.

11

Namuna zakuntumaini Mwenyezimungu

¹ Sambu, “kwamini” mana ake ndi kuwa nawo uhakika wakuwa na tamaa ya vinu saviwoneka viri vyakweli. ² Kamana julu ya kwamini, wababu zetu wa mida wajibisa ka Mwenyezimungu.

³ Julu ya kwamini, tikwereriwa kuwa wasaa umbiwa julu ya usemi wa Mwenyezimungu, vinu vyakuwoneka vyumbiwa na kinu saciwoneka.

⁴ Julu ya kwamini, Abeli kalavya kafara ngema zaida ya Kaini, ndimana kajibisa ka Mwenyezimungu kuwa kamilifu. Mwenyezimungu kolota kuwa kawa radi naye julu yakupokerera kafara yake. Ingawa iye káfwa, fala julu ya kwamini kwake, angari akisowera.

⁵ Julu ya kwamini, Henoki katwariwa kaperekiwa mbinguni, iye aafwire. Hapana munu ammonire tena konta Mwenyezimungu kantwala. Kábula yakutwariwa mulumwengu-mu, kâjibisa ka Mwenyezimungu.

⁶ Aashubutu munu kwajibisa ka Mwenyezimungu

† **10:38** Ona Habakuki 2:4; waRoma 1:17; waGalata 3:11.

bila kuntumaini iye. Konta asakúla kuka upande wa Mwenyezimungu ájuzi atumaini kuwa iye kawapo na awatuza wenye kuka upande wake.

⁷ Julu ya kwamini, Nnu kâsikiriza sana-sana paambiriwe na Mwenyezimungu kuhusu vinu savikiwoneka vîkija kukuna mbere. Kwa kumwinshimu Mwenyezimungu, kalunda safina invushire iye pamoja na jamaa zake. Kwa namuna-yo, Nnu kâlamula kuwapa hukumu wanu wa mulumwengu-mu. Novyo, kâriti ukamilifu wakulawirira julu ya kwamini.

⁸ Julu ya kwamini, Iburahima kâsikiriza paa-muriwe kusama, kuka inti nyengine yaampere tamaa Mwenyezimungu kuwa akuja kuriti. Kôka ingawa aakijiwa mahala kaakuka.

⁹ Julu ya kwamini, akiinshi kamba malamboni inti yaâmpere tamaa Mwenyezimungu. Iye ákikalanga muema pamoja na Izaki na Yankubu, wenye kuriti sawa-sawa cire caâwapere tamaa Mwenyezimungu. ¹⁰ Iburahima akirindira kwikala kaya ya aliserusu yakukomala, yaapangire na yaajengire Mwenyezimungu mwaneyewe.

¹¹ Julu ya kwamini, Iburahima kâpata uwezo wa kumpongola mwana. Ingawa kôluvala pakulu na nkawake Sara aakipongola, kâkidiri konta akitumaini kuwa Mwenyezimungu kamilifu, atimiza tamaa yake. ¹² Kwa javyo, julu ya munu mmoja, noyo ári karibu kufwa, ulawirira ujukulu mwingi wawenye, kafyala-kafyala kamba nondwa za mbinguni au kamba misanga ya mwani.

¹³ Julu ya kwamini, ewa wanu-wa piya wafwa wakitumaini, bila kupata kinu cawapewe tamaa,

fala mmoyo wakiwona na wakisheherekera baidi, na wakikisha kuwa inti ire aiwere yawo, ila ewo wanu wakupíta mulumwengu-mu. ¹⁴ Wakiséma javyo kolota kuwa wankusakula inti yawo wanyewe. ¹⁵ Inawa wakiwaza kuhusu inti yawâlawire, nanga wapata nafasi kuludira noko. ¹⁶ Fala kwasa javyo, ewo wakiwa nawo hamu kufika inti ngema pakulu, inti ya mbinguni. Ndimana Mwenyezimungu aawona haya kwitiwa Nlungu wawo ewo. Kusema kweli, iye kawatengezera kaya yawo.

¹⁷ Julu ya kwamini, Iburahima paayereriwe, ákiwa tayari kunlavya mwanawe Izaki awe kafara. Ire waâpewe tamaa, kanleva kuwa kafara mwanawe mmoja noyo tu basi, ¹⁸ ingawa kâmbiriwa mida kuwa: “Julu ya Izaki ndi kauja kulawirira ujukulu wako.” ¹⁹ Iburahima kamini kuwa Mwenyezimungu ákiwa na uwezo wakunludisira uhai anta afwe. Na ka ukweli, kinyume, ilanda kampokerera afwire futi.

²⁰ Julu ya kwamini, Izaki kâwajanliya kuhusu mambo akija kuwakuna mbere wanawe Yankubu na Ezau.

²¹ Julu ya kwamini, Yankubu, suku aba kábula yakufwa, kâwajanliya wana wa Yusufu mmoja-mmoja. Neye akimwabudu Mwenyezimungu kuno enyamire nkongojo wake.

²² Julu ya kwamini, Yusufu paawere karibu kufwa, kâkumbukira tamaa yakuwa ujukulu wake ukuja kulawa Miswiri uludira kwawo. Ndimana kâwalaizira wanawe vyawakijuzi kutenda makon-

golo ake.*

²³ Julu ya kwamini, wawaze Musa, bandi yakumpongola mwana wawo, wanfisa kwa muda wa myezi mitatu. Wâmmona toto ire kuwa mwema pakulu na kwa sababu ya kwamini kwawo, awopire shuruti ya nfalume.

²⁴ Julu ya kwamini, Musa paakurire, kâkatala kutukuziwa kamba munu bora pakulu kwa sababu ya kuwa njukuluwe Firyauna nfalume wa Miswiri. ²⁵ Kwake iye kawona kuwa vyema pakulu kutabika na wanu wa Mwenyezimungu koliko kufurahira mambo a dambi kwa muda aba. ²⁶ Iye akiwaza kuwa kutabika kwa kufezeyiwa kamba vyaaja kutabika Almasihi, ndi bora pakulu koliko mali piya a Miswiri. Akiwaza javyo konta akirindira kupata tuzo mbere.

²⁷ Julu ya kwamini, Musa paalawire Miswiri opire kukimiwa ka nfalume. Kahitamili kamba ari kummona Ire sawoneka†.

²⁸ Julu ya kwamini, Musa kâwambira waIziraeli wasasanyire damu mmiryango mwawo ipate Mwenyezimungu, paasaka kuntuma Nzulairi kuwolaya wana watanzi wa WaMiswiri, asiwolaye wana watanzi wa waIziraeli.

²⁹ Julu ya kwamini, waIziraeli wâloka Bahari Nyeundu, wapita kati-kati ya bahari pakukama maji. Fala waMiswiri, pawakenekeze kutenda novire, wazama, wafwa piya.

³⁰ Julu ya kwamini, ukuta wa Yeriko bandi ya kuzunguriziwa muda wa suku saba, ûgwa.

* **11:22** Kâwambira kuwa suku moja waIziraeli wakúja kuludira kwawo, ndimana wajuzi wasamise makongolo ake. † **11:27** “Ire sawoneka” ndi Mwenyezimungu.

³¹ Julu ya kwamini, reba wakwitiwa Rahabu kâwapa mamburo manasonde wa Iziraeli, ndimana aafwire pamoja na ware sawakinsikiriza Mwenyezimungu.

³² Mwaja, musaka nukwambireni kinani tena? Wakati uniwera aba, nanga nukwambirani kuhusu Gidiyoni, Baraki, Samsoni, Yefta, Daudi, Samuweli, pamoja na minabii wengine.

³³ Ewo, kwa kuwa wâmwamini Mwenyezimungu, wâwashinda mafalume wengine, wâtimiza shariya ya Mwenyezimungu, na wâpata Mwenyezimungu vyaawapere tamaa. Awawasire masimba kuwaduru, ³⁴ wâzimisa moto mwingi wawenye, wakinusurika mmakono mwa ware wakisaka kuwolaya na mapanga. Ingawa wâveya, wâlawirira kuwa na nguvu, wâlawirira kuwa masurudadu wakofya mpaka wâwashinda masurudadu wa inti nyengine. ³⁵ Wanawaka wakifwiriwa fala kwa kumwamini Mwenyezimungu wâwapokerera wafwi wawo, wafwi-wo waludira uhai.

Wanu wengine, kwa kunfulata Mwenyezimungu, wâkatala kufunguriwa nkalaboshu, ndimana wêbiwa mpaka kufwa. Watenda javyo ipate waludisiriwe uhai wapate mainsha meema pakulu. ³⁶ Wengine wâtabika na matusi na kukonyoriwa, wengine wâfungiwa na alucema na wâtaiwa nkalaboshu. ³⁷ Wengine wâkipanjiwa na mawe mpaka kufwa, wengine wâkibaluriwa kati-kati, wengine wâkulaiwa na upanga. Wengine wâkenenda wakisamasama, wakivalanga masambala a kondoo au a mbuzi, newo wâkiwa wakosofu pakulu, wakitabishiwa na wakopepesiwa. ³⁸ Wanu-wo ulumwengu-wu

auwajuzire. Wákipayapaya nlanga na mmyango, wakiinshi mmajonga na mmapondo kamba wanu wakutíra.

³⁹ Wanu ware piya, ingawa wájibisa ka Mwenyezimungu kwa kwamini kwawo, fala novyo-sivyo, awapokerere vyawapewe tamaa. ⁴⁰ Evi vikuna konta Mwenyezimungu katipangira kinu cema, kuwa bila ofwe, wasikamilike.

12

Mwenyezimungu ndi Baba wetu

¹ Sambi, kwa kuwa tizunguriziwa na kundi ra mashahidi, tukeni tase piya vitendo vitikataza vyatijuzi kutenda, tase dambi iri kutiziwiriza pakulu. Tukeni tituwirire kwa kuhitamili njira ituriwe mbere yetu ofwe. ² Tukeni tizidi kunnang'aniza Insa, kulongoza kwamini kwetu, tangu mwanzo mpaka mwinsho. Iye kahitamili kutabika pansalaba, aimmwerire aibu, kwa sababu ya radi ituriwe mbere yake. Epa sambu kekala mahala bora upande wa nkono nriro wa kiti ca Mwenyezimungu.

³ Aye, tunzani sana-sana kuhusu iye, kawavumírira pakulu wamadambi wakintendera husuma, ipate musisokere, wala isukulaweni niya. ⁴ Kamana vita yenu yakubishana na dambi, amunamba kufika wakati wa kuvumirira mpaka wanu wakuulayeni. ⁵ Kwasa javyo, amukumbukira usowezi urimbisa moyo? Muriwala caakwambireni Mwenyezimungu

konta umwe muwa wanawe? Mandiko
Matakatifu* akwamba:

“Mwanangu, fikiri sana-sana Mola paakolotera
makosa ako.

Iye paakusutumu, usiuzunike.

⁶ Konta Mola awolotera makosa ware
waawapenda.

Piya waawapokerera kuwa wanawe,
iye ndi wawasútumu†.”

⁷ Ndimana Mwenyezimungu paakusutumuni,
vumirirani. Mwenyezimungu akuwonani kamba
wanawe. Na kweli, mwanani sasutumiwa
na wawaye? ⁸ Wasimana piya wásutumiwa.
Ndimana, ikiwa aakusutumireni, ilanda
kamba mwana wakunsingana, ailanda kamba
muwa wanawe wakweli. ⁹ Visitoshe, wawa
zetu mulumwengu-mu watisutumu na atasa
kuwasifu. Futi ofwe atinsikiriza Baba wetu
wa mbinguni tipate kuinshi vyema? ¹⁰ Wawa
zetu mulumwengu-mu watisutumu kwa wakati
aba, kwa ngano zawo zawawona kuwa ngema.
Fala Mwenyezimungu atisutumu kwa vyema
vyetu wanyewe, ipate tiwe watakatifu tinlande
iye. ¹¹ Basi, mulumwengu-mu kila mara
patisutumiwa ponse, tíwona kuwa kitendo
cakutipa uzuni, acitifuraisha mmyoyo mwetu.
Fala wapatire kusilimuka kwa kusutumiwa na
Mwenyezimungu, mwinsho wápata thawabu ya
kuinshi kwa ukamilifu na usalama.

* **12:5** Ona Ayuba 5:17; Usowezi 3:11. † **12:6** Ona Usowezi 3:12.

¹² Kwa javyo, lamukani muririmise murolore muwe na nguvu. Rimbisani malundi enu mepepe-wo, musiteteme! ¹³ Enendani njira yakoloka ipate musizidi kuremala, ila mupone.

Musiture minyongo rehema ya Mwenyezimungu

¹⁴ Sakulani namuna za kuinshi kwa usalama na wanu piya na nshugulikireni Mola, konta saanatenda javyo, aakidiri kummona.

¹⁵ Rikengereni musiture minyongo rehema ya Mwenyezimungu. Rikengereni, nkati yenu asilawirire munu wakuwa na sumu kamba utupa, kuwatenza wenziwe wengi kwingira haramu. ¹⁶ Rikengereni nkati yenu asilawirire munu sharati, au kamba vyawere Ezau, saana inshima na vinu takatifu. Iye, kwa kupata finga moja tu basi ya cakurya, kâpereka haki yake ya utanzi kupongoriwa. ¹⁷ Mukwijiwa kuwa mwinsho kadâi haki yajanliiwe na wawaye, fala kâkataririwa. Aakidirire kupindula vyaâtendire, ingawa kasakula haki yake kuno akinlawa masozi mengi.

¹⁸ Umwe âmuri kamba waIziraeli wâfikire karibu ya Mwango wa Sinayi ukilawa malulimi a moto. Newo ûfinikiwa kupi na giza, kuno mepo ikivunga thi-thi, ¹⁹ baramanda ikivuma, na shauti ya Mwenyezimungu îkisowera mpaka wakintafadali wakamba: “He! Atikidiri kusikira tena usowezi wake!” ²⁰ Ewo awâkidirire kuhitamili âmuri ya Mwenyezimungu ikisema javi‡: “Munu au ndudu asaka kukumbula mwango ure onse apanjiwe

¹⁸ Umwe âmuri kamba waIziraeli wâfikire karibu ya Mwango wa Sinayi ukilawa malulimi a moto. Newo ûfinikiwa kupi na giza, kuno mepo ikivunga thi-thi, ¹⁹ baramanda ikivuma, na shauti ya Mwenyezimungu îkisowera mpaka wakintafadali wakamba: “He! Atikidiri kusikira tena usowezi wake!” ²⁰ Ewo awâkidirire kuhitamili âmuri ya Mwenyezimungu ikisema javi‡: “Munu au ndudu asaka kukumbula mwango ure onse apanjiwe

‡ 12:20 Ona Kulawa 19:12-13.

na mawe mpaka afwe.” ²¹ Vĩkunire kuMwango wa Sinayi, anta Musa noyo vĩmopepesa, akambaŠ: “Nankutetema, wofi!”

²² Fala umwe mufika karibu ya Mwango wa Ziyoni na Yerusalemu ya binguni, kaya ulu yekala Mwenyezimungu hai, mahala kawari malaika laki-ka-malaki. ²³ Mufika kujamati ya wana wakwanza kupongoriwa*, mazina awo andikiwe mbuku paandikiwe mazina a ware wóka mbinguni. Mufika karibu ya Mwenyezimungu, mwenyé kuwalamula wanu piya. Mufika novyo karibu ya roho za wanu wa shariya walawirire sambi kuwa makamilifu. ²⁴ Epa, mufika karibu ya Insa, mwenyé kupatanisa kwa miyadi mipya. Mufika karibu ya damu yake itawanyike, iri na uwezo pakulu zaida ya damu ya Abeli.

²⁵ More-more, musikatare kunsikiriza ári kusowera! Kamana, ikiwa ware wakatare kunsikiriza Musa apereke habari za Mwenyezimungu, awanusurike kuhukumiwa, futi ofwe! Tikuja kuhukumiwa pakulu, tikintula minyongo Mwenyezimungu asowéra nofwe binguni! ²⁶ Wakati wa Musa, shauti ya Mwenyezimungu itetemesa ardhi, fala sambi Mwenyezimungu katipa tamaa nkati ya Mandiko javi:

“Nitetemesa inti tena, wala si inti basi, na bingu neyo novyo.”

²⁷ Sambu, usemi wa “tena” utolotera kuwa vinu vyumbiwe vyonse vitetemisiwa na vilainika, ila

Š 12:21 Ona Kumbukumbu 9:19.

* 12:23 “Wana wakwanza kupongoriwa” ndi wenye kwamini.

vibaki ndi vire savitishiwa. ²⁸ Basi, kwa kuwa tipokerera ufalume sautishiwa, tishukuru. Kwa javyo, tintumike Mwenyezimungu kwa namuna zakumwajibu iye, kwa kumwinshimu na kumopa. ²⁹ Kamana Nlungu wetu kawa kamba moto nkali vyaupoteza.

13

Namuna za kumwajibu Mwenyezimungu

¹ Kamba munu na nduye, zidini kupendana.
² Musase kuwakaribisha wayeni, konta kwa kutenda javyo, wamojawapo wafikirira kuwapokerera malaika mmanyumba mwawo bila kwijiwa. ³ Watendereni huruma wanu wafungiwe na muwasaidiye, onani kamba mufungiwe nawo pamoja. Watendereni huruma wanu wari kutabika, tulani kamba utabika mwiri wenu pamoja newo. ⁴ Wanu piya wajuzi wainshimu ndowa. Kusema kweli, muka na nlume wenarirane, kamana Mwenyezimungu akúja kuwahukumu wazinzi pamoja na masharati. ⁵ Vinu vyakuuziwa na nzuruku, zidini kutowa kuperereza. Vikutosheni vinu vyamuri nawo, kamana Mwenyezimungu kasema: “Sukwasa futi, wala sukutipuka.”
⁶ Ndimana na hakika tikwamba javi*:

“Mola ndi anisaídiya, omi sopa kinu.
 Mwanadamu anitenda kinani cakunyata?”

* **13:6** Ona Zaburi 56:4, 11; Zaburi 118:6.

7 Wakumbukireni wakulungwa wenu wâkwerezeni habari za Mwenyezimungu. Tunzani vyawainshire na vyawafwire. Wafulatizeni kwamini kwawo. 8 Insa Almasihi ndi mmoja noyo, ijana na rero na milele-yi. 9 Musiwasikirize wanu wafúnda inlimu nyengine jisijisi wakupotezani njira ya ukweli. Cisaka kukupani nguvu mmyoyo myenu siyo shuruti kuhusu camujuzi kurya. Kwa kifulata nozo shuruti-zo, tangu hapana munu apatire faida yake. Ila cisaka kukupani nguvu ndi rehema za Mwenyezimungu. 10 Walongozi wa dini wákitumikanga muEma Takatifu ya Mayahudi awana haki ya kurya vilaviwa kafara yakutukuza† mahala petu pakwambudu. 11 Nkulungwa wa dini mara moja kila mwaka‡ ákisukulanga damu ya manyama, akipereka ka Mwenyezimungu Mahala Patakatifu Pakulu, iwe kafara ya kufuta madambi. Fala mwiri wa nozo nyama-zo úkociwanga panja ya kaya ulu ire. 12 Ndimana Insa, kwa ajili ya kuwaswafi wanu madambi julu ya damu yake, neye novyo kâfwa panja ya kaya ulu. 13 Basi, tukeni tikawe pamoja naye panja ya kaya ulu-yi§, tiwe tayari kukejeliwa kamba vyaakejeliwe iye. 14 Kamana mulumwengu-mu, atina kaya ya milele, fala tírindira kaya yatija kuwa nawo mbere. 15 Basi, julu ya Insa, daima tilavye kafara ka Mwenyezimungu kwa kuntukuza, kwa kwakikisha zina rake na kanywa zetu. 16 Fala

† 13:10 Ona aya 15. ‡ 13:11 Usemi wa “mara moja kila mwaka” aupo nkigeregu ila ikweleweka javyo. § 13:13 Mana ake ndi kulawa mahala patikiwa bila tafauti.

musiriware kutenda meema na kumera, kamana ezo ndi kafara zakumwajibu Mwenyezimungu.

¹⁷ Wasikirizeni wakulungwa wenu kwa kufulata ámuri zawo, kamana ewo washugulikira daima faida zenu, wakijiwa kuwa wajuzi kujibu ka Mwenyezimungu. Waseni watende kazi kwa radi. Musiwatenze kwisa moyo, konta javyo aiwepo faida kwenu umwe.

¹⁸ Musase kutilebelela duwa. Tanawo uhakika kuwa myoyo yetu iwa swafi, konta tísakula kutenda meema kwa kila hali. ¹⁹ Visitoshe, nukulebelani ka moyo wangu piya, munilebelele duwa ipate Mwenyezimungu aniludise niwe pamoja namwe kwa suku karibu.

Duwa ya mwinsho

²⁰ Sambu, Mwenyezimungu mwenyé usalama, anfuture ka wafwi Mwenye wetu Insa, Nsunga nkulu wa makondoo, julu ya damu yakikisha miyadi ya milele, ²¹ nínelela akupeni piya vinu vyema-vyema mutimize nafsi yake, muktenda vyavimwajibu iye, julu ya Insa Almasihi. Iye atukuziwe daima milele! Aamina.

Masemo a mwinsho

²² Wanduzangu, nukutafadalini mupokerere ewu usowezi-wu kwa radi kamana nukwandikirani kwa usemi aba. ²³ Mukwijiwa kuwa nduyetu Timotiyu kafunguriwa nkalaboshu. Iye, akija saninamba kulawa kuja kukuwonani, tikuja onse.

²⁴ Salamu zawo wakulungwa wenu piya pamoja na watakatifu piya. Wanduzetu wa Italiya wakuperekerani salamu.

²⁵ Rehema iwe pamoja namwe piya.

Habari Ngema New Testament in Mwani

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwani

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mwani

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

b59c64ed-0fe2-582b-99e7-8752eb16e763